

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LOT

TEDNIK ZA NOVICE IN POL...

Stane: ona številka 25 stotink.

Za leto 10 lir

«Mali List» — C. C. Post.

Licejska knjizica (Dr. Puntar)
LJUBLJANA (JUGOSLAVIJA)

Mali koledar.

Petek, 3. julija: Bertram. — Sobota, 4.: Urh, Berta. — Nedelja, 5.: Ciril in Metod. — Ponedeljek, 6.: Izaija. — Torek, 7.: Vilibald. — Sreda, 8.: Elizabeta. — Četrtek, 9.: Veronika. — Petek, 10.: Amalija.

MALE NOVICE.

Nevesela vest.

Z današnjo številko se dvigne cena Malega lista v razprodaji na drobno na 25 stotink. Prisljeni smo k temu koraku vsled povečanih tiskarskih stroškov in upamo, da nam vsi dosedanji odjemalci ostanejo zvesti zavedajoč se, kako velik pomen ima za naše javno življenje neodvisen časopis. Za svobodo in neodvisnost besede ne sme nam biti nobena žrtev prevelika. — Razprodajalcem Malega lista damo 20% popust.

Svetoletno romanje

v Rim priredi letos tudi tržaška škofija. Romarje bo vodil presvetli g. škof Al. Fogar sam. Slovenci in Hrvatje bodo imeli svoj posebni oddelek. Prav bi bilo, da se jih veliko število udeleži, ker na papeškem dvoru pač sodijo po tem, kar vidijo in slišijo. Romanje se bo vršilo od 2 do 10 septembra, na povratku se obišče tudi Marijino svetišče Loreto. Stroški za vožnjo, hranilo in stanovanje so predvideni na 450 lir za osebo. Kdor se hoče tega skupnega romanja udeležiti, naj se priglasijo pri domačem duhovniku. Na škofiji ima to reč v rokah kanonik mons. Slavec.

Da bo slovelo slovensko ime.

V Trstu se je vršil na visoki glasbeni šoli velik koncert, ki je vreden, da ga kot Slovenci omenimo. Med večjim številom pevk, je nastopila edina Slovenka, učiteljica gdna Frida Ščekova z dvema pevskima točkama in z dvema lastnima skladbama. Zbrano občinstvo med katerimi so bili vsi važnejši skladatelji priromski, so burno ploskali skladateljici. Časnik «Il Piccolo», «L'Osservatore Triestino», «L'Emancipazione» in drugi so občudovali sposobnost skladateljice in so izrazili, da veje iz skladb pristna slovenska duša. Tudi nas veseli, da se uveljavlja slovanska umetnost.

Zakaj je železnica potrebna.

Goriški zupan Bombič je povedal uradniku beneškega «Gazzettina», da je železnica Červinjan-Gorica zato potrebna, da se omogoči pritek furlanov v Gorico, zakaj drugače bi se znali Slovenci, ki silijo iz okolice v mesto, vgnezditi v gorisko politično in gospodarsko življenje. Zato naj vlada hitro zgradi železnico.

Med pretepači.

Člani gospod inženir Gomišček, pristajal in dopisnik «Edinosti», je pisal v listu, da je treba zanesti med naš narod prave vzgoje. Prav je tako. On pa ni le pisal, ampak tudi praktično pokazal, kako se to dela. Udeležil se je sestanka solkanske čitalnice. Ko je ondi širil svoje ideje, mu je neki prav mlad fant rekel, da nima prav. Gospod inženir je nato fanta oklofutal. Zdravo!

Nova maša v Trstu.

Zadnje nedelje je bil v škofovi kapeli posvečen v duhovnika g. Karel Esih iz Trsta. Novo mašo bo pel prihodnje nedelje 5. t. m. v cerkvi sv. Jakoba ob 9 uri. Slavnostni pridigar bo dr. Ukmar, ki je med našim ljudstvom znan po svojih jedrnatih govorih. Popoldne ob štirih bo imel novomašnik slovesne litanije z zahvalno pesmijo.

Drzen roparski napad v Istri

Rok Ivančič je bil med vojno in še nekaj časa po vojni v Ameriki. Tam je precej dobro služil in prinesel domov lep kupček dolarjev, ko se je devetnajstega leta vrnil v Istro. V neposredni bližini Pole si je kupil dve hišici in nekaj zemljišča ob cesti iz Pole v Vodnjan. Ker je imel velike denarja, se je rad podal v gostilno, plačal za kaksen liter in se pobahal med prijatelji s svojim ameriškanskim bogastvom. Pa tudi posodil je denarja zdaj temu zdaj onemu in tako je prišel na glas, da «ima». To je bila njegova nesreča.

OB URI DUHOV.

V soboto 27. junija je Ivančič tudi šel v gostilno za viljo. Okoli enajste ure se je vrnil domov vinjen, legel in trdno zaspal. Polnoč je odbila, ko se zasliši zunanaj trkanje. Vzbudila se je žena Katarina in vprašala, kdo je. «Žejni popotniki smo, odprite; nam boste dali vode piti!» Pa je odvrnila žena: «Čudna je ta ura in nenavadna prošnja.» Pa je trkalo vedno huje. S težavo je zdramila moža. Vstal je in šel odpirat. Pa je uzrl na dvorišču oborožene moše in začel tiščati vrata, kar je le mogel.

RAZBOJNIKI.

Butali so ob vrata, kar se je dalo; pa mež je z obupnim naporom tiščal in brnil. Slednjč jim je pošla vsa razbojniška potrpežljivost: ustrelili so s puško skozi vrata in zadeli gospodarja do smrti. Žena je med tem popustila dva mala otročiča v posteljicah, z največjim, triletnim, na rokah pa zbežala skozi okno. Komaj se je spustila v tek, zopet počil strel; merrili so nanjo a ne zadeli. Spustila je dete na tla in zopet bežala; a zopet so ustrelili in jo zadeli v koleno. Padla je in klicala na pomoč.

GOSPODARJI VSEGA.

Ljudje v okolici so slišali strele, vstajali, poslušali javkanje uboge žene, ki je klicala razne prijatelje z imenom. A nobeden se ni upal priteči pomagat. Neki 68 letni Fran Kalcic je prišel na svoja vrata gledat, a takoj so tudi njemu zagrozili s smrtjo in se je moral skriti. Roparji so silili ženo, naj jim gre pokazat, kje je denar skrit, pa seveda ni mogla iti. Iskali so sami, prevrnili vse po hiši, gospodarili celo uro notri po mili volji ter potem nemoteno odšli.

KAJ SO DOBILI.

V kuhinji so si roparji postregli z vsem, kar je bilo dobrega za pojediti. Potem so poiskali denar v nekem miznem predalčku. Bilo je 8 tisoč lir. Nagli so tudi nekaj dolarjev, srebrno uro, nekaj zlatenine, pa tudi od obleke so si izbrali kaj primernega in suhe gnjati (pršutov) niso pozabili.

Šele ob pol štirih zjutraj so se upali ljudje na plano. Prvi je prišel zopet stari Kalcic, kateri je poslal potem v neko bližnjo trgovino klicat pomoč. Takoj so brzojavili orožnikom v Polo. Ti so prihiteli, pozvedeli in popraševali in ob petih zjutraj v nedeljo poslali ranjeno Katarino Ivančič v deželno bolnišnico. Zdravniki so ženi morali odrezati nogo; izgubila je mnogo krvi.

Mrtvega Roka Ivančiča so ob treh popoldne ukazali prenesti v mrtvašnico na mestno pokopališče.

Ostali so trije otročiči sirotki, najmlajši 7 mesecev star. Vzel jih je pod streho stric Jakob Ivančič, ki blizu tam stanuje.

Nova knjiga.

«Zaročenca» (i promessi sposi), milanška zgodba iz 17. stoletja. Odkril in prenarodil Alessandro Manzoni. Poslovenil dr. Andrej Budal. Izdala in založila «Narodna knjigarna» v Gorici v letu 1925. Tiskala «Narodna Tiskarna v Gorici». Cena broširanemu iztisu lir 30.—, vezanemu L. 34.—, po pošti 3 lire več. Za Jugoslavijo (franco) broširanemu iztisu 85 Din., vezanemu 95 Din. — Obsega 576 strani in 36 slik. Velikost 18 za 25 cm.

Nič ne pretiravamo, če trdimo, da so Slovenci v Julijski Benečiji ponosni na to knjigo, ki bo pričala tudi poznim rodovom, kaj zmore žilavost in duševna narodna vztrajnost, četudi po številu malega narodčiča, ki živi v mejah velikega italijanskega kraljestva.

Italijanom pa je s tem znova podan očiten dokaz, da se Slovenci želimo približe seznaniti s pravo italijansko kulturo, ki jo visoko cenimo.

Oprema knjige je prav okusna, slike jasne, kar dela čast podjetju, ki je založilo ogromen kapital v to, da je na svetlo dalo to znamenito knjigo.

Društva, šolske knjiznice, zasebniki, sezite po nesmrtnem romanu slavnega Manzoni!

Resnica zmaguje.

V Lionu na Francoskem živi preprost delavec J. Breillet, kovinar. Vpisan je bil vedno v socialistično, kasneje komunistična društva. Nedavno mu je prišla slučajno v roke «Rerum novarum», znamenita okroznica papeža Leona XIII. o delavskem vprašanju. Dopadla se mu je tako, da se je spreobrnil zopet h krščanski veri in se vpisal v krščansko delavsko organizacijo.

Iz Modene

pozdravljajo mladi vojaki korenjaki: Škrl Fran, Zavrhek; Mohorčič Jožef, Gombaž Fran, Naklo; Maver Anton, Lokve; Marcola Anton, Breginj; Hladnik Ivan, Idrija; Markovčič Ivan, Glaže pri Senozecah, Leban Andrej, Stanovišče, Humar Ivan, Šempas; Hajna Fran, Zalog pri Postojni, Volk Fran, Ostrožno brdo; Čuček Karel, Nova Sušica; Čuk Ivan, Idrija; Inama Jožef, Ajdovščina, Modrijančič Andrej, Breginj, Vidrih Ivan, Goče.

Milanska žuda.

Veseli vojaki tako opisujejo Milan: V Milanu se čudesa grozna godijo: vozovna kolesa se štiri vrtijo. Kolovrate č'lo nekateri tu jahajo, a drugi jo v čevljih po cesti mahajo. Dekleta z obleko zelo so štedljiva; res blagor siviljti, ki tako jim siva... Če nočes verjeti teh čudnih reči, pa pridí v Milan se ti.

Pozdravljajo: Šone Viktor, Gulič Jožef, Gorup Jožef, Žiberna Evgen iz Tomaja, Lah Izidor, Maks Gomizelj iz Dutovelj; Božič Viktor iz Ocizle; Pahor Alojzij iz Sela; Ludvik Fran z Bača, Zadel Ivan z Jurske, Kumar Angel iz Tolmina.

Lepa učiteljica.

Na Volčjem gradu pri Komnu je laška učiteljica, ki ne zna slovensčine in se seveda ubija za žive in mrtve z otroci, ki ne znajo laščine. Pa je bila neki dan huda ko kača in je zapisala na tablo: ščavi. Tako so otroci povedali. Pa se je revica zmotila: otroci niso ščavi, ker so majhni, toda gospodična revica je ščava, ki pri 20 ali več letih ne zna niti toliko, da bi se z otroci zgovorila.

MIHEC: Radič prosil iz zapora:
Tatek, oh odprite mi!
Nikdar več ne bom nagajal.

JAKEC: Ko ga bodo izpustili,
storil bo globok poklen
in bo spet republiko prodajal.

BELEŽKE.

Razlika. Na vseučilišču (visoki šoli) v Harvardu v Severni Ameriki je od 100 dijakov 42 takih, ki se nikoli niso okusili opojne pijače. Pri nas jo otrok že pri krstni pojedini okusi, da ne bi morda zatajil pijanskega roda. V ljudski šoli ne vem če je 5 od sto otrok, da bi ne bili okusili opojnih pijač. Na vseučilišču je pa že velik procent pravih pijancev.

Kam to meri? Zagrebški list «Riječ», kateri služi ministru Pribičeviću ter njegovi stranki, je vnovič prinesel napade na gosp. Milanoviča. Seveda ti napadi izvirajo ali posredno, ali pa naravnost od naših edinjašev. Tukaj se smerijo za slogo, tam pa blatijo naše najboljšje može. Kako grdo je to hinavsko početje!

Ne zamenjavati. «Edinost» poroča, da v nekem slučaju v Istri občinski uradnik ni hotel «krstiti», ker je oče hotel dati otroku ime Stojan. Oče da je šel proč in rekel: «Pa ne dam krstiti, naj bo vam na duši!» — Od kedaj pa sploh na občini krščejejo? Tega ni na celem svetu nikjer. Občina ima narediti zapisnik o rojstvu človeka in sploh nima otroku niti dajati imena, ker to priteče le staršem: kaj sele, da bi občina krščevala. Kaj naj torej ostane na duši trapastemu uradniku? Komaj neizbrisno znamenje nezdravljive budalosti, družega nič. — **Krst** pa je zakramentalno dejanje Kristusove crkve, katero pa nikakor ne obstoja v tem, da se otroku podeli novo ime; te pogledate v katekizem! Cerkev in občina, župnik in zupan, vera in država, mašlost bozja in bajonet, to so reči, ki jih je treba strogo ločiti.

Slovenec Slovenca vabi. Dopisnik «Edinosti» iz Ljubljane deli nauke tamšnjim slovenskim poslancem. Poslanec Smodej je vložil v Belgradu vprašanje na ministra vnanjih reči, kaj je ukrenil, ko se čuje, da namerava Avstrija združiti z Nemčijo. To poroča «Edinost» in takoj s povzdignjenim prstom uči: «Bilo bi želeti, da bi poslanec Smodej svojo interpelacijo sestavil v tako visokem tonu, kakor je to storil Voja Marinkovič (glede razmer v Bolgariji, op. ur.), kateremu so vsi vladni listi priznali, da je bil njegov govor vseskozi patriotičen». — Mi pa obrnimo: Bilo bi želeti, da bi slovenski časopis «Edinost» v višjem tonu mislil in govoril o predstavnikih slovenskega naroda, kadar jih vsporeja z zastopniki drugih narodov. Za «Edinost» — patentirano narodno glasilo — so slovenski poslanci le poredni bubci in postanejo pravi zreli možje šele, kadar jih bo vladno časopisje pohvalilo. Res krasen dnevnik imamo Slovenci v Italiji...

Kmet odgovoril kapitalistu.

V Istri so se vrsile v Tinjanu občinske volitve. Komisar je vnceval občino gospodarsko. Sedaj je stalo kmečko ljudstvo v Tinjanu pred izbiro: ali kompromisna lista z Italijani ali se nadalje občinski komisar. Po dolgem preudarku so se kmetje odločili za kompromisno hrvatsko-italijansko listo.

Kaj je nastalo.

Slovenski prvobornilci advokati iz Trsta so zagnali v jugoslovanskih listih velik krik: Kmečka zveza v Tinjanu je šla skupno z Italijani. Kmečka zveza je izdajalska. Celo vrsto takih člankov so poslali v časnike.

Na prvi poti.

Kakor smo že omenili, so kmetje šli z Lahi v kompromisno listo po modrem preudarku in po treznem posvetovanju, ker so stali pred usodno izbiro. Odločili so se za manjše zlo: mesto da bi imeli s komisarjem samolasko občino, so se odločili za narodno mešan odbor. Obnem pa bodo obvarovali občino pred nadaljnjim razsipanjem.

Kmečki odgovor.

Ni čudno, da so se tinjanski kmetje silno razhudili, ko so doznali, da so tržaški prvobornilci tako hudo pisali proti njim. Kmečki Tinjanec je poslal v «Puckega Prijatelja» odgovor, kakršnega so si voditelji kapitalistovske stranke zaslužili.

Razkrinkanje hinavcev.

Ne preprirov, ne sporov, ampak mir, ljubezen in medsebojno spoštovanje je potrebno med nami.

Tako govorijo edinjši, tako pišejo edinjši. Zdaj pa poglejmo, kako delajo. Evo krasen zgled grdega licemerstva. Dne 12. junija tega leta je gorisko prosvetno društvo «Mladika» priredilo pevski koncert, na katerem je zbor zapel vrsto prelepih slovenskih pesmi, med njimi 6 Adamicevih. Koncert je bil javen, vabljeni so bili vsi brez razlike. Gorisko ljudstvo je trumoma šlo na koncert. V popolnem nasprotju z narodno dušo je ravnala politična liberalna organizacija. Dali so iz Trsta nalog, naj se prireditev «Mladike» bojkotira in skuša vničiti. Kako? Tako-le! Tisti dan so priredili veselico, za katero je bila določena vstopnina. Ker pa so mislili, da je to premalo za bojkot, so črtali vstopnino za konkurenčno veselico in so razglasili, da je njihova veselica vstopnina prosta. Potem so pristale prepovedali vstop h koncertu Mladike. Najhujše pa pride. Par dni kasneje se je vrsil v Gorici koncert neke laške nacionalistične družbe. Vsi slovenski naprednjaki so se ga udeležili, nekateri s frakom in cilindrom. K slovenskemu bratu ne, k narodnemu na-

Kaj pravi odgovor?

Tako-le govori: «Vi nas ne boste učili, kaj je delo za narod. Mari je delo za narod vaše, kadar običete dan na dan sve tržaške kavarné in se tam zabavate? Sicer pa Vam povemo danes, gospoda kapitalisti, dve reči: povemo Vam glasno, da je lani pred volitvami za državni zbor na shodu v Baderni sam vaš voditelj dr. Josip Wilfan javno izjavil, da kdor neče glasovati zanj, naj glasuje za fašiste. Prisotni fašisti so po govoru stopili k njemu in ga zahvalili. To je resnica, za katero priča vsa občina.

Pa se en odgovor.

Advokati, trgovci uredniki, vsi se smejo v svojih zadevah zvezati z Lahi, kadar jim to kaže. Slovenski prvobornilski odvetniki v Trstu so se z laškimi advokati zvezali v stanovsko društvo in so ravno lani skupno povisali svoje tarife. Tako so z Lahi združeni slovenski bankirji, trgovci v Trstu. Edino mi revni kmetje bi se ne smeli domeniti z Lahi, če ravno gre za velike gospodarske koristi Hrvatski in italijanski kapitalisti se smejo zložiti kot bratje, kadar gre za njihov trebuh in zep; mi seljaki pa bi morali le poslušati in kot šolski otroci molčati ter prepustiti, da naše imetje upravljajo komisariji, ki jim je za nas prav malo marij.

sprotniku da! Ne le to; ukaz iz Trsta je velel: storite vse, da se koncert «Mladike» izjalovi; zato pa so šli slovenski prvobornilci polnostevalno k nasprotnikom! — In se nekaj; da bo slika popolna. O Mladikinem koncertu je Piccolo pisal, da je bil naravnost sijajen. «Voce di Gorizia» je pisala, da v Gorici se ni bilo slišati takega petja, «Edinost» pa, ta narodni list slovenski, ki je imel lastnega urednika na koncertu, je o koncertu molčal, pač pa je v vesteh iz Goriske napisal, da je neki človek zgubil — deznik.

S tem smo do nagega razgalili licemerstvo Edinosti in njeno dolgovozno pisanje o slogi in spravljivosti!

POZORI

Ali ste že kupili krasno povest

«DEKLE Z MOČEVJA»

Stane 2.50 pri upravi «Malega lista» in v knjigarnah. Druga lepa knjžica

«LUCKO IŠČE DEKLE»

stane 1.60. Kdor pošlje 4.10 L. na «Upravo Malega lista», Trst, Casella centro 37, dobi obe knjžici po pošti.

Posteno berilo je najlepša zabava.

velikani vrste Sequoia sempervirens v Ameriki v bližini San Francisco in v Kaliforniji. Nemški rastlinoslovec Molisch, ki je leta 1898. obiskal park pri San Francisco, poroča o teh izrednih velikanih tako-le: «Eden izmed teh drevesnih orjakov, z imenom General Fermon, se dviga ravno kot sveča kakih 100 m v zrak; najspodnji del debla je votel, tako da bi deset oseb udobno našlo v votlini prostora. Zraven stoji drugo drevo, se višje in bolj široko, čigar obseg meri 20 m. Skozi taka votla drevesa bi lahko zložno peljali s konji vprežen voz. To pa še nikakor niso največji med temi velikani, kajti so drevesa, ki zrastejo do 142 m visoko in dosežejo starost več tisoč let». — Prav te vrste drevesa je našel Anglež Lobb l. 1850. v višini kakih 1500 m nad morjem v okolici San Francisco. Debla so povprečno 80 do 105 m visoka in v premeru 5 do 10 m široka. Eden od teh velikanih je bil kakih 140 m visok, deblo je imelo pri tleh 35 m v obsegu in 58 cm debelo skorjo. V nekem podrtem deblu bi se moglo 55 m daleč jahati in skozi neko vejino luknjo ven priti.

K vsemu temu pa opozarja Molisch, da

Šjora Kati na placu

Ursa: Bug daj, šjora Kati. Či ste bla, de vas nisem trkaj cajta vidla?

Kati: O mija benedeta Urša, jest sem ga bla u spetav. Sem ga jemela adn bunjon na trebuh, ga je bla debela kukr ana naransa, kukr ana pikola angurja, pej medeh mi ga je rekla: šjora Kati, o vita o morte, o operasjon o kaša de morto.

Ursa: Kej taku slabo ste stala, buga šjora?

Kati: Ja, ja, kara moja Urša; potle sem ga rekla methu: šjor dočtor, ma no ge ze kvalke medisina, čogarò un te de kamamila. No, benedeta, je rekla medih, o operasjon o morte. Jen taku sem ga uzela an brun jen sem ga šla u spetav. Primarjo ga je dala an dormensjon jenu potle ga je štorla operasjon jen ga je ratało dobro. Potle sen ga šla na luft, na arju h kompàreti u Tomaj jenu adešo ga stojim dobro kukr kanaria u čajba.

Ursa: Šjora Kati, pr mej viri, de se vam bolezn prov neč ne pozna. Ste mlada nu lepa bolj kukr prej, ste ku ana špoza.

Kati: Ja vjeste, sen ga goloza, zatu ke moj muz ga jema 10 leta de mieno kukr jest. Orko točò, sem ga rekla, kadr ga je pršla nova moda od kratke lasi, sem ga pensirala jet barbirji, de bi mi ga nardila kratke lasi, ma moj muz ga je decizamente kontrario, ke se ga boji de bi bla preveč lepa jen kašn drugi muz bi se ga mogla u meni zalubit jen tisto ga neče moj muz. Je reklo: asolutamente no. Ben, dejte mi ga pu litra mleko, ga jemam premura. Adijo, kara Urša, ke Dijo ge daji del ben.

Ursa: Zbugam, šjora Kati!

RAZNOTEROSTI.

Drobiz. Gospodje komunisti ponujajo v svojem «Delu» veliko starega «drobiza», ki nič več ne plača. Vsa njihova duhovitost je izposojena iz framaonskega kapitalistovskega časopisja. Sam jutrovski drobiz iz kovarnice gg. Praprotnika, Žerjava in kompanije! Čudna zlahta, kaj ne?!

Zopet ena.

V nedeljo 28. junija so se v Barkovljah pripravljali na veliko slovesnost. Čakali so, da pride škof iz Trsta posvetit nove zvonove. Kar naenkrat se je raznesel glas, da slovesnosti ne bo. Fašisti so jo prepovedali. Rekli so, da zato, ker en zvon nosi napis v slovenskem jeziku «Kraljica presvetega roznega venca, prosi za nas!» (v Barkovljah je namreč starodavna rozenvenška bratovščina). Slovenci pa govore, da ne bodo branili laških napisov, kadar bodo Italijani kupili zvonove.

Na uho povedano: globočji vzrok te prepovedi ni slučajno oni nedolžni napis, ampak par mesecev starejša zamera in par dolgih nosov, ki se niso prišli v normalno lego.

Trdoglavi in mehki hjuđe.

Na neki seji, ki se je vrsila 15. junija, je neki laški solnik izjavil tole: «Iz moje skušnjje lahko trdim, da se bodo Slovenci tržaške dežele in v Istri prej vdarli kakor goriski Slovenci. Najlepši dokaz nam nudi dejstvo, da smo v Cerknem z največjim naporom spravili 11 otrok v vrtec, v Dolini pa, ki je veliko manjši kraj, pa smo brez truda dobili nad 40 otrok v vrtec».

Naši blagovestniki.

Dne 5. julija je po starem običaju vnanji praznik sv. Cirila in Metoda. Slovensko ljudstvo, ne pozabi svojih velikih dobrotnikov, izkaži čast njunemu spominu!

Lega nazionale.

V predvojni dobi je ustanavljala Lega nazionale ljudske šole in otroške vrce med Slovenci. Iz tistih šol so izšli dekleta in fantje, ki so zatajili svoj rod. Danes se Lega ukvarja bolj z vrtci. V vseh vrtcih ima 5000 otročičev.

Požar v kinematografu.

V Kansas City v Ameriki je zgorel neki kinematograf. Med predstavo se je vnelo in vse zgorelo do tal. Kakih 40 oseb je našlo smrt v ognju.

Grof v luknji.

Dr. Cezar Sforza, brat bivšega ministra vnanjih reči, je prišel v luknjo, češ da je razžalil kralja. V rodbinski kapeli grofov Sforza je našla policija vsakovrstne nevarne dokumente, vmes celo slike pok. poslanca Matteottija.

Za kmeta.

Za oškodovane kmete ob povodnji v poljanski dolini je vlada Jugoslavije dala za prvo silo pol milijona dinarjev podpore. Poslanci so vložili zahtevo za 8 milijonov; zdi se, da bo predlog sprejet v državnem zboru.

Naša sposobnost.

V 2. razredu laške gimnazije so bili odlikovani: Milko Doktorič iz Gorice, Podgornik, odvetnikova hčerka, Marta Fajgelj iz Pevme, Ekart in Panzera iz Gorice. Med petimi le eden Italijan. Pa da niso naši sposobni!

PODLISTEK

Kako dolgo živijo drevesa.

Kakor znano, je večini rastlin prisojeno le kratko življenje. Mnoge gobe n. pr. se veselijo življenja komaj nekaj dni, navadno pa živijo rastline eno do dve leti. Drugače pa je z drevesi, ki živijo sto, tisoč in se več let, prekašajo torej dolgest človeškega življenja za mnogo, mnogo rodov. Tisa doseže starost do 3000 let, hrast do 1500, gorski bor 1000, vzitni kostanj 700, gorski javor 600, mecesen 500, smreka 400, jelka 300, bukev 150 let.

Kot doslej znano najstarejše drevo na svetu je slovelo ono na Kanarskih otokih (ob Severni Afriki), z imenom zmajevec, ki so ga spoznali potniki v 15. stoletju, tamošnji poganski domačini pa so ga že prej vsled visoke starosti častili za svojega zaščitnika. Bilo je 21 m visoko, deblo pa je merilo v obsegu 13 in pol m. Prirodoslovec Humboldt in drugi so mu prisodili do 6000 let starosti. L. 1868. je silen vihar temu mogočnemu stareku končal življenje. Znani so tudi drevesni

nikakor ne smemo misliti, da so posamezni deli teh velikanskih dreves toliko stari kolikor drevo samo. Razen listja in cvetja, ki se vedno obnavlja, so, kakor se more s pomočjo drobnogleda ugotoviti, le v malo vlakencih zive celice, po katerih se pretaka potreben sok iz zemlje v listje in cvetje, orjaško drevo tvorijo večinoma le mrtve celice.

Sedaj velja kot najstarejše drevo na svetu neko tisi podobno drevo (Taxodium mexicanum) v Mehiki, ki je visoko samo 45 m, a meri v visokosti 3 m od tal 54 m v obsegu (17 m v premeru). Humboldt je cenil njegovo starost 4000, de Candelle celo 6000 let.

Pri nas na Slovenskem pa si prisvaja čast najstarejšega drevesa tisa (taxus baccata) v Stranah pod Nanosom. Tam stoji poleg cerkve dobrih 6 m visoka tisa, ki meri v višini 1 m nad zemljo 3 in pol m v obsegu. Po mnenju strokovnjakov ima to drevo nad tisoč, morda celo 1600 let. Pred več kot 50 leti so tržaški trgovci ponudili vaščanom veliko svoto, da bi jim drevo prodali, a so odklonili. Danes je v drevesnem deblu že precejšnja votlina in se zdi, da je drevo v ne-

varnosti za svoj obstoj. Ljudska govoriča ve povedati, da je pod to tiso pridigal sv. Jeronim (umrl l. 420 po Kr.). Samo na sebi bi to ne bilo nemogoče. Znano je, da je sv. Jeronim bival nekaj časa tudi v Akvileji, torej v naši bližini, odkoder so k nam prihajali krščanski blagovestniki. Tudi je pisal l. 390. dve pismi v Emono, eno nekemu menihu Antonu, drugo devicam (nunam), ne vemo pa, če je bila ta Emona današnja Ljubljana ali Emona v Istri. V začetku l. 373. se je podal sv. Jeronim iz Akvileje skozi svoj rojstni kraj Stridon (na meji med Dalmacijo in Hrvatsko) preko Balkana v Azijo. Ali ne bi bilo mogoče, da bi sv. Jeronim takrat potoval iz Akvileje v Stridon skozi naše kraje. Nad današnjimi Stranami je bilo starodavno selišče na Dolgem griču in ne daleč proč je vodila tam mimo rimska cesta. Z ozirom na celotno življenje sv. Jeronima, o katerem ni znano, da bi misijonsko deloval med pogani, je pač zelo verjetno, da je ta ljudska govoriča nastala vsled bližine cerkve sv. Jeronima na Nanosu. Vendar pa je tisa v Stranah znamenita kot najstarejše znano drevo v deželi.

GOSPODARSTVO

Gospodarstvo in poštenje

Naziranje liberalne dobe zadnjih dvesto let je bilo tako, da postenost nima nič govornika v gospodarskih rečeh. Edino načelo, po katerem se razvija in mora razvijati gospodarstvo, je **korist**. Dobro je to, kar nese dobiček, slabo to, kar je povzročilo zgubo. Po liberalnih naukih je dovoljena vsaka sleparija, vsako oderuštvo, vsako zatiranje, samo ako je znano tako izpeljati, da te ne zasačijo biriči. Ako si bil pa pri svojih lumparijah neroden, ako si se dal razkrinkati in vjeti, potem šele je liberalček pljunil nate, pa ne zato, ker si bil slepar, ampak zato, ker si bil tepec.

Kako je v dejanju.

Ideje, ki so jih širili učenjaki liberalne dobe, niso ostale na papirju. Človek je že sicer nagnjen v gospodarskih rečeh k nepostenosti, moti ga dobiček, vleče ga bogastvo. Ako to nagnenje dobi podnet se iz knjig, katere uče, da se ni treba ozirati na vest, ampak le na korist: potem je lahko umeti, da takorekoč vse gospodarstvo pčteka po načelih sleparije, oderuštva in zatiranja.

Industrija.

Velika industrija (fabrikacija) je najbolj dosledno izvedla liberalno teorijo v praksi. Razmerje med fabrikantom in delavcem je postalo v liberalni dobi razmerje golega izkoriščanja. Tovarnar-gospodar ni imel sploh nič ozira na delavca kot človeka, ki je po božji podobi ustvarjen; imel ga je za živino in za stroj. Nič ni skrbel za delovni počitek, nič za delavčovo zdravje; bolnega in starega je vrgele na cesto, vprezal v težka dela tudi žene in otroke, plačo pa držal tako nizko, da je bilo bolj niču podobno kakor čemu.

Ko so se začele v 19. stoletju širiti socialne ideje, se je polagoma marsikaj zboljšalo v fabrikah, vendar gospodarstvi liberalizem ni še popolnoma premagan.

Kako je na kmetih.

Napačno bi bilo misliti, da so liberalne ideje prodirale samo v mestih, samo pri milijonarjih-fabrikantih ali bankirjih. Na deželi, kjer se gospodarstvo razvija v manjših razmerjih, kjer se mesto miljonov stejejo samo tisoči, mesto tisočakov le goldinarji, se kajpak liberalizem ni mogel pokazati tako na veliko: kazal pa se je bolj na drobno. To nas uči zgodovina, na podezelskih oderuhov in magnatov. Taki so v mnogih slučajih nagrabili veliko premoženje ne le na podlagi varčnosti in umnega gospodarstva, ampak na podlagi brezvestnega izkoriščanja: nevedni in lahkomiselni ljudje so jim leteli v mrežo kakor muhe v pajčevino. Zavaljali so ljudi v pijanstvo in postopanje, posojali denar na oderuske obresti, sleparili pri kupčijah, pogodbah in javnih delih, gonili grunte na boben in družine po svetu — slednjic pa so njihovi otroci ali vnuki vse ugrabljeno zopet razrili in razmetali.

Nekaj je ostalo.

Bili moramo odkritosrčni in resnici brez strahu v obraz pogledati: Iz naukov in skušenj liberalne dobe ostala je v duši našega naroda marsikatera slaba sled. Ne smemo si tega tajiti, marveč delovati na to, da se take sledi zatrejo. V naše gospodarstvo izmenjavanje se je že globoko vsesal duh goljufivosti. Pri obrestovanju se to tako ne pokaže dejansko, ker mreža podezelskih posojilnic drži obrestno mero na zmerni višini, vendar smo imeli priliko tudi v teh zadnjih letih opaziti tu ali tam voljo po oderuskem obrestovanju posojil.

Tembolj pa so razširjena načela goljufivosti med našimi sejmarji, mešetarji, prekupčevalci živine in sorodnimi sloji. Prodati nadušljivega konja za zdravega,

kravo vsako za brejo, če je ali če ni, nakrmiti vola s soljo in ga potem napojiti kar se da, da bo večja živa teža, spečati med ljudi slab denar itd. itd. to se smatra ne kot greh, ampak le kot sredstvo gospodarskega okoriščanja, češ **kaj bi vest iskala na sejmišču**. Torej popoln liberalizem in prav tisti kapitalistični duh, kateri vlada pri milijonarjih.

Gospodarske zadruge.

Možje, k so hoteli malega človeka rešiti iz oderuskih krempljev in mu zagotoviti večjo gospodarsko samostojnost, so začeli snovati zadruge. To po čemur se zadruga loči od kapitalizma, je načelo **postenja in vesti** tudi v gospodarskih rečeh. Pravi zadrufnik ne sme misliti samo nase, kako bi se sebe okoristil in obogatil, ampak mora imeti pred očmi tudi korist drugih, korist cele družbe. Zadrufno načelo je tedaj popolno nasprotje liberalizma, zadrufno načelo je je globoko krščansko, zato pa tudi zadrufge najbolj uspevajo tam, kjer je več pravega krščanskega mišljenja in življenja med preprostimi ljudstvom.

Kmečko-delavska zveza

Kaj morajo storiti tisti, ki jim je voda in toča naredila škodo?

Najprej gre za vprašanje, ali imajo kmetje, kateri so trpeli škodo zaradi povodnji in toče, pravico do vladne podpore? Treba je pojasniti, zlasti ker so «Novice» napačno poročale o tej zadevi. Podpisani izjavlja: Po avstrijskem zakonu so imeli vso pravico. Toda avstrijski zakon je bil ukinjen. Po italijanskem zakonu nimajo te pravice, ker ta zakon predvideva, da se kmetje vpišejo v zavarovalnice proti toči, o povodnjih pa zakon molči. Leta 1922. je vlada izdala izrečno okrožnico, naj se prošnje za podpore ne upostevajo. Toliko gleda na zakon.

Naše stališče.

Mi pa se moramo navzlic temu postaviti na tole stališče: zahtevati podpore. In sicer zato: prvič smo bili podporjavani pod prejšnjo vlado in take ustanove se ne smejo ukiniti kar čez noč, saj se ne bo kmet, ki je konservativen, kar čez eno leto priučil zavarovanju. Z ozirom na to naj vlada da izredno podporo; drugič naj vlada ve, da so bili istočasno ko mi udarjeni naši rojaki v Sloveniji in da tam vlada daje podpore. Previdnost mora vladi naloziti dolžnost do podpore.

Kaj pa z odpisi davkov?

Zakon ne dopušča odpisa davkov za kmetijske pridelke zaradi uime, ki se je pojavila v enem letu. Zakaj ne? Zakaj kadar se je računala obdajljiva svota, takrat je bilo treba odsteti gotov del za skode, ki jih trpi kmetija za redne nesreče, kakor povodnji, suše, vojaške nastanitve itd. Ako jih ni napovedovalec sam odštel, je moral zahtevati odbitek (25 od sto) pri konkordatu. To je dobro povedal Mali list, ko je dajal kmetom nasvete, kaj vse naj odstejejo, ko napovejo dohodke.

Kaj pa za izredne nesreče?

Sedanji slučaj povodnji pristajemo k izrednim, če bo to financa soveda hotela priznati. Kaj pravi zakon? Podpore nič? Pač pa se sme davek odpisati. Evo pojasnila: ako je kmet trpel dve tretjini rednega pridelka, sme financa davek znižati. Tu imamo ločiti dva slučaja.

Prvi slučaj.

Ako je nastala škoda na gotovi kulturi, na pr. nova bolezen je prišla trto, ali

Zalibog je tudi v tem pogledu marsikaj žalostnega po naši deželi. Mnogi ljudje smatrajo zadrufge za običajno kapitalistično podjetje. Smatrajo kot nekaj naravnega, da se morajo tisti, ki so zadrufge na čelu, le za svojo osebo okoristiti; če kdo tega ne dela, imajo ga celo za bebca. Člani pa menijo, da morajo vsak zase tudi kaj nasamariti zadrufge. Pri posojilnicah sicer to ne gre tako lahko, tembolj pa pri raznih gospodarskih zadrufgah, katere delajo z blagom (mlekom, vinom, sadjem, krompirjem, lesom itd.). Tu se dogaja mnogo slučajev nepostenja. Potem se lahko zgodi, da zadrufge hirajo ali pa res postanejo zgolj kapitalistična podjetja.

Novega duha je treba.

Ne pomaga nič vpiti proti liberalizmu, kapitalizmu, oderuštvu in zatiranju. Ne vpiti, ampak delati je treba. Začetek tega dela pa mora biti v nas samih: otrešiti moramo sami s sebe duh kapitalizma. Vest mora dobiti svoje mesto zopet na semišču in v trgovini, pri meri in vagi. Novo vino ne gre v stare mehove, nov čas socialne pravičnosti ne more priti po starih ljudeh. Fundament novega, boljšega družabnega reda, mora biti **vest in poštenje**.

pa letos po celi državi, deželi ali vsaj po enem okraju ni rodilo sadje, potem mora finančni minister s posebno zakonsko določbo popolnoma zbrisati dotični davek. Kmetom ni treba potem delati posebnih prošelj.

Drugi slučaj.

Ako pa je nastala škoda v eni ali drugi občini ali celo v delu neke občine, potem morajo poškodovanci napisati na prošnji brez kolkca (Intendenza di finanza) povedati, kaj prosijo, kolika je bila redno obdajljiva svota in tretjič koliko procentov škode je nastalo na pridelku ali polju. To prošnje, ki jo mora vsak kmet posebe napisati, je treba vložiti v 30 dneh po nastali škodi. Županstvo mora potrditi resnico z notoričnim aktom.

Nasvet županstvom.

1. Takoj naj se zberejo županstva k seji. Ugotovi naj se škoda po cenilcih. Županstvo gre v deputaciji k podprefektu in pove, kaj in kako.
2. Tam, kjer ni kmetijskih zvez, tam naj županstvo (tajnik in pomožni pisarji) napravi za vsakega poškodovanca prošnje, kakor je zgoraj povedano. Potem pa naj napravi en skupen notorični akt. Najbolje je, da bi podprefekt sam sprejel ter s priporočilom odposlal prošnje na financo.

Davčni uradnik.

Falimenti so huda rana gospodarskega življenja v Italiji. Vedno več jih je. Leta 1920. jih je bilo 890; l. 1921. 1790; l. 1922. 3570; l. 1923. 5.700; l. 1924. 7.280. Vse hoče falirati. Kam bo to privedlo?

Cene po Istri: Črno vino: Piran 130, Novigrad (Cittanova) 125-130, Pazin 130, Motovun 140-180, Volosko 160. — Belo vino: Piran 110, Pazin 140, Motovun 120-160, Volosko 160. — Olje: 8 do 10. — Seno: 10 do 30.

Patakoni. Rok za zamenjavo patakonov (velikih novcev po 10 in 5 stotink) je podaljšan do 31. julija.

Semenj v Sežani 22. VI. — Govedi 141, prašičev 133, konj 52. Cena govedi 450-480 živa teža, prašiči 30-70 lir glava. Kupčija živahna.

Semenj v Divači 26. junija. — Priganjih 150 krav in junc, 200 volov, 100 konj, 100 prašičev. Cena: krave 500-550, junice 500, voli 500 živa teža. Prašiči 6-tedenski 50 lir glava. Konji klavni 600-1200, vprežni 1500-3000 lir glava. Kupčija srednja.

Cene na debelo v Trstu dne 1. julija. — Hruske 180-200 lir stot, slive 180-200, figol v stročju 100-180, artičoki 100 kosov 20 lir; male buče 200-240 lir stot, melancani 500-600, rudeča pesa 50-80, korenje 40 od 50 cent. sop, čebula 70-80 lir stot, krompir 80-90, solata 140-160; radič 140-220, jajca 75-80 cent. komad; limoni 10-20 cent komad.

Naša pošta.

Pregarje. Pravite, da ste tatrskim dekletom lani za sv. Mihael v Ločak posodili denar za ples. Nespametno ste napravili, kdor je že to naredil. Jaz jim ne bi posodil.

Dopisi morajo biti podpisani. To je paragraf ajns.

Tomaj. Bomo pisali v Koludrovico. Najbrž je Pepo pozabil že na tisti koncert, če ni morda kje pošta zamešala.

P. F.: Naročnina plačana do konec leta.

STAB. TIP. S. SPAZZAL - TRIESTE.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

VAJENCA za tapetno in sedlarsko obrt sprejme Rudolf Švara, sedlar v Komnu. Informacije istotam.

Prvi Ortopedični Zavod

Kav. A. Brighenti iz Bolonje

KILA (BRUH)

Se leči brez operacije, brez bolečin

Z našo novo sistemno ortoplastično pripravo se praktično in gotovo popolnoma ustavi in izleči vsakovrstna KILA-BRUH. Ta način je pripraven in zanesljiv bodisi za odrasle kakor za otroke, in vas tudi obvaruje za bodoče pred to neprijetno boleznijo. Večako priznanj in pohval bodisi od bolnikov ki so uporabili naše kilne priprave, kakor tudi od najboljših zdravnikov v ti stroki.

Posebne životne pase in druge priprave za ženske. Elastične nogavice za otekla žile.

Specijalist se mudi v sledečih krajih:

V GORICI, v Hotelu Union, ulica Garibaldi pri Pošti, v petek 3., sobota 4., nedeljo 5. julija.

V MONFALKONU, v Hotelu Lombardia v pondeljek 6. julija.

V UDINE, v privatni hiši, ulica Pellerie st. 9, I. nadstr., dve minuti od trga v sredo 8. in četrtek 9. julija.

Sprejema od 9 ure do 3 pop.

Zobozdravniški ambulatorij

TRST, v. Settefontane št. 6

od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure

Ljudske cene.

ALOJZIJ POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

Lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

Kaj nam z dežele pišejo

JELŠANE.

Nasi kmetje zelo pešajo, posebno glede živinoreje. Pred vojno je bilo število živine čez tristo, zdaj smo prišli na sto. Tako smo nazadovale. Razdevalo nas zene, še bolj pa hčere (korenina zla je pa le pri materah, opomba urednika), katere le o novi modi poizvedujejo in kje da bo ples. Ni nedelje brez plesa. Če ga ni v Jelšanah, pa je na Šrangji. Pa tudi matere hodijo v mraku pred plesišče in tako zaverovamo gledajo noter, da bi jih lahko v hrbet sunil, pa ne bi čutili. Tako je tedaj naše napredovanje.

OSTROŽNO BRDO.

V nedeljo 21. junija smo imeli običajno cerkveno opasilo ali shod. Mladina se je ravnala na veselje in ples, stari pa na molitev in sv. mašo. Duhovnik pa je rekel tako: Če bo maša, ne bo plesa; če bo ples, ne bo maše. Par mož se nas je zbralo in smo pregovorili mladeniče, da so odnehalli glede plesa. Tako smo imeli sv. mašo ob 10. uri. Le pozno popoldne so šli fantje malo ponoret v neko zasebno sobo. Sliši se celo, da so dekleta tisto sobo izprosil (op ur.: bežite fantje, dekleta grede!) Večjih nerodnosti pa vseeno ni bilo in tako smo shod lepo opravili kakor se nobeno leto.

VRHPOLJE.

V nedeljo 14. junija smo imeli procesijo sv. Rešnjega Telesa. Med procesijo je sviral oddelek goriškega godbenega krožka, ki nas je z nekaterimi pesmimi naravnost presenetil. Pa tudi vrlemu pevskemu zboru vsa čast. — Isti dan popoldne se je vršila v lepo okrašeni dvorani igra «Živa pokopana». Med odmori nas je kratkočasila godba.

STUDENO pri Postojni.

Vabi se vladno ljubitelje otrok na šolsko prireditve, ki se vrši v nedeljo 5. julija ob štirih popoldne v prostorih gasilnega doma. — Naznanja se tudi, da priredi šola 12. julija v šolski sobi razstavo moških in ženskih ročnih del. Čisti dobiček prireditve je namenjen revnim otrokom tukajšnje šole.

Šolsko vodstvo.

KOMEN.

Z ozirom na dopis z dne 12. junija sporočamo prizadetemu županu Žigonu: ako se čuti prizadet radi dopisa o cenah jedil in pijač na dan veselice, naj ne išče krivcev, ampak naj se obrne na uredništvo, kjer bo dobil potrebna pojasnila. Ime dopisnika je z njegovim dovoljenjem g. Žigonu na razpolago. G. Štek in družina pa sploh ni s to rečjo v nobeni zvezi.

Uredništvo.

V noči od 17. na 18. junija so tatovi obiskali g. kateheta Pahorja. Odnegli so 1 gnjat in hleb kruha. Iskali so denar, a so našli samo 40 lir v miznem predalu. Mislili so menda, da se nahaja tam blagajna rajfajzenove posojilnice, pa so se motili.

DIVAČA.

Nedavno je bil v Divači g. škof iz Trsta ob priliki birmovanja. A Divača je ostala hladna proti njemu. Niti najmanjše reči niso naredili njemu na čast. Povsod v okolici so slovesno sprejeli škofa, postavili slavoloke, mlaje itd., v Divači pa ni.

Te dni se je omožila gospica Obersnel. Divačani so kar teknovali pri olepšanju. Fantje in dekleta so se pripravljali za podoknice s petjem, drugi so donasili cvetja, tretji gradili slavolok, polagali tapete, pot od hiše do cerkve posuli s cvetjem. Kdor je videl priprave, se je vpraševal: «Kdo prihaja?».

Odkod ta velika razlika? Škof ni nič dal za pijačo. Boljševik.

Darovi za Mali list

D iz Gorice 10 lir z željo, da bo M. I. branil narodne pravice in odkrival vse krivice, ki jih delajo kapitalisti, oderuhi in njih zavezniki. — Pušpov, ki je nabiral po 5 stotink, je zbral 70 st., 30 st. dodal K.

RACICE pri Podgradu.

Strupena kača. — Osemnajstletno deklet Marija Lovrečič je šla dne 16. junija nabirat jagode. Ko je brala jagode, je po neprevidnosti stopila kači na rep. Kača jo je pičila tako hudo, da je revica drugi dan zvečer umrla v strašnih mukah. Pokojnica je bila pridna deklet, da bi jo lahko stavili drugim za zgled. To je pričala tudi številna udeležba pri pogrebu.

Dež in naliv. Po dolgem čakanju smo dočakali blagodejen dež, kateri je zemljo dobro namočil. Ljudje so kar mrgoleli po njivah in hiteli presajati. Ko pa je dež prišel drugič, je bila nesreča. Toča je pokončala polje, velik naliv je odnašal zemljo z njiv, travnike pa zablatal s peskom, tako da je škoda zelo velika.

Domae napake. Naša mladina ima izobraževalno društvo z imenom «alkoholizem». Prav dobro se v njem zabavajo. Trije mladeniči pa imajo še poseben odsek za ponočno razsajanje. Ta odsek stoji pod varstvom gospoda maršala, zato moramo drugi miroljubni državljani molčati, ker je politika prepovedana.

ZGONIK.

Gospodu županu povemo, da je uredništvo samo objavilo dotično notico v Malem listu. Da javno zagovarjate gosp. dr. Rumerja, je dobro, da vemo. Sestavljamo ravno seznam vseh dobrih dejanj, ki jih je storil ta gospod Slovencec, zlasti ubogim beguncem in bomo to reč razdelili med Kraševce, da bodo vedeli, koga ste hvalili. Kar se tiče računov, nas ne brigajo skriti računi po pisarnah; g. Baša Vam je lani javno povedal, kako ste z denarjem delali. In Vi ste bili tiho. Bodite še sedaj!

VIPAVA.

V nekem laškem listu se je pečal g. «L. D.» iz Vipave z občinskim svetom in z gospodarskimi zadevami naše občine. Glede na občinski svet pravi, da ima mozgane od šurka! Pravi, da je med 15 svetovalci 10 krčmarjev, kar da ni zdravo, ker da ti skrbijo za svoje koristi. Potem se ukvarja dopisnik z gospodarskimi vprašanji. Poudarja potrebo po železniški zvezi z Gorico, ker da morajo sedaj drva in les voziti do Ajdovščine. Obzaluje, da nima Vipava telefonske zveze in da je treba do Ajdovščine, kdor hoče govoriti z Gorico. Potrebna je železnica Ajdovščina - Vipava - Postojna. Pravi, da je dobila Vipava električno luč samo zato, ker jo je podarila zasebna tvrdka, županstvo pa da ni zganilo z mežincem. Tirja končno od županstva, da se začne bolj pečati z vprašanjem uravnave hudournikov, ki delajo veliko škodo dolini. Slednjič trdi, da ima županstvo dosti sredstev, a da jih ni sposobno porabljati.

Sv. KRIŽ pri Trstu.

Na Petrovo se obhaja vsako leto velika cerkvena slovesnost s procesijo. Vse ulice, kjer je šla procesija so bile okrašene z zelenjem. Lep je bil pogled na številni cerkveni zbor, ki je korakal pred Najsvetejšim. Odsprejaj pevke vse v narodni noši, odzadaj mladeniči in možje. Prepevali so pod sprotnim vodstvom g. kateheta Škabarja najnovejše evharistične pesmi. Pravijo, da ni v bližnji in daljni tržaški okolici tako dobrega in izvežbanega cerkvenega zbora, ki si upa nastopiti v cerkvi z najtežjimi pesmimi. Glavno zaslugo ima gotovo g. župnik Furlan, ki se ne ustraši žrtve, da vzdržuje tak lep zbor. Križani so lahko ponosni na svoj cerkveni zbor.

Popotnik.

VOJŠČICA.

Dne 21. junija smo praznovali prvokrat po vojni shod sv. Vida, za katero slavnost gre čast našemu g. vikarju. — Prejšnji teden smo zakopali dobro gospodinjico Ivano Ferfolja, ki jo družina bridko pogreša. Naj počiva v miru!

JANEŽEVO BRDO.

Pri nas je 16 posestnikov. Po novem spadamo pod Resko deželo (provincijo Karnaro). Dozdaj smo imeli svojo lastno občino in župana že 60 let; v pretečenem predpustu je bila tudi ena civilna poroka, menda prva in zadnja. Vlada je namreč združila 6 malih občin iz okolice v eno občino s sedežem na Premu.

V pretekli zimi smo naredili 1200 m dolgo novo občinsko pot čez rebri, ker stara je bila strma in v slabem stanju; pri delu so nam pomagali nekaj tudi Preložci. Sedaj se pogovarjamo, da bi delali most čez Reko; sedanji gospodar g. Tribo nam dovoli čez svoje posestvo tla za most in pot do državne ceste.

Gospodarske težave. Pri nas smo imeli dosedaj glavne dohodke iz sadjereje, deloma iz živinoreje. Letos je sadje pokazalo dobro. Toda ljudje tarnajo, kam bodo s čespljami, ki so naš glavni pridelek. Pri nas ima vsak posestnik svoj kotel za kuhanje zganja. Med vojno nam je Avstrija kotle pobrala; po končani vojni smo nabavljali nove za drag denar: 800 do 1000 lir smo dajali za en kotel. Po sedanjih postavah in uredbah pa se zopet vprašujemo: čemu so nam kotli, kaj naj z njimi naredimo? V prejšnjih časih je v dobri letini vsak posestnik nakuhal 5 do 8 hl zganja, ga prodal in poplačal dolgove. Odpadke kuhanja smo devali v pošode in z njimi prezimili prašice, pa tudi govedi smo jih pokladali med rezanico in so ji tekli. Vse to je zdaj preč. — Kar je bilo lepšega drevja: hrasti, bukke, češnje, orehi in drugo, je večinoma že slo v bistriške žage, kmalu bomo izčrpani do kraja.

Po čem je lira?

Dne 30. junija si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 51.50 L.
za 100 č. kron — 86. — L.
za 100 fr. frankov 180. — L.
za 100 šilingov — 410. — L.
za 1 dolar — 99.15 L.
za 1 funt — 142.25 L.

Zadružna tiskarna.

GORICA, VRH PLACUTE, 13.

Edina slovenska tiskarna zadružne oblike. - Tiska časopise, knjige, vsakovrstne tiskovine za zasebnike in urade.

Medmestni telefon št. 253.

Cerkvena umetnost - Dober tisk

NOVA TRGOVINA

ENRICO TOFFOLETTO

TRST, Via del Pesce 4

Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podob, svetinj in drugih nabožnih predmetov. Cerkvena obleka in potrebščine.

KONKURENČNE CENE.

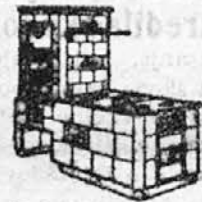
Pekarna in slaščičarna

Žerjal & C.º

(„STELLA DI MILANO“)

Via Ceolla Rittmayer št. 14

se priporoča cenj občinstvu v mestu in na deželi. - Sprejema naročila za postrežbo na dom.

Poprave Spopolniva

Andrej Purič

Kovaški mojster

TRST

Via Medla št. 6

Izvršuje

Vsakovrstna stavbena dela. - Železne ograje in omrežja - Takojšnja Izvršitev. Štedilniki vseh vrst. Izdeluje tudi železne roletes.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica u Trstu: Via XXX Ottobre 11

Brzejavni naslov: Bancalubiana - Telefona: 5-18, 22-98

Podružnice:

GORICA, Bračice, Celje, Cremenj, Kranj, Logatec, Maribor, Metković, N. Sol., Plaj, Sarajevo, Spilj, ...

Centrala v Ljubljani

Dejniška glavica in rezervni zaklad: 66.000.000 dinara

Bavi se z vsemi bančnimi posli. - Sprejema vloge na vložne knjižice ter jih obrestuje z 4%, a vloge na tekoče račune v Lirah in v Dinarjih po dogovoru. - Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne pušice (SAFES)

Blagajna je odprta od 9¹/₂ do 12.50 in od 14¹/₂ do 16 ure.

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z Veliko premijo, diplomo in Zlato svetinjo

Trst via Caprin 5 pri Sv. Jakobu Trst

Nadar kupovati čes. prej preudari h komu greš.

V Trstu, v ulici Caprin

čaka nate Forcessin.

šiva trdno in močno,

daje fino in cenó.

Slovencl! Kupujte samo pri Forcessinu!